บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลเกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้น ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒. เลือกตัวอย่างประชากร

๓. สร้างเครื่องมือวิจัย

๔. รวบรวมข้อมูล

๕. วิเคราะห์ข้อมูล

๖. สรุปผลการวิจัย

<u>การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง</u>

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาชุมชน ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่จะเป็นอุปสรรคในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน จากหนังสือ ตำรา วารสาร งานวิจัยและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนการขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและประกอบการวิจัย

<u>การเลือกตัวอย่างประชากร</u>

ตัวอย่างประชากรได้จากการสุ่มตัวอย่างครู จากโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่อยู่ในเขตการศึกษา ๙ แบบแบ่งชั้น (Statified Random Sampling) โดยการดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

๑. สุ่มโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่อยู่ในเขตการศึกษา ๙ ทั้ง ๕ จังหวัด เฉพาะที่ไม่อยู่ในโครงการโรงเรียนมัธยมเพื่อพัฒนาชนบท มาจำนวน ๒๘ โรง คิดเป็นร้อยละ ๕๐ จาก

จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น ๕๖ โรง (กรมสามัญศึกษา ๒๕๒๕ : ๘๑-๑๐๐)

๒. จากโรงเรียนที่สุ่มมาทั้งหมด สุ่มครูที่สอนระดับชั้น ม.๑ , ม.๒ และ ม.๓ มาทุก ๆ ระดับ ได้ตัวอย่างประชากรครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลมาจำนวน ๓๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของจำนวนครูทั้งหมดในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลของการสุ่มตัวอย่างประชากรปรากฏในตาราง ๑

ตารางที่ ๑ รายชื่อจังหวัด โรงเรียนและจำนวนครูที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากร

รายชื่อจังหวัดและโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนครูที่เป็นตัวอย่างประชากร
๑. จังหวัดขอนแก่น		
๑.๑ โรงเรียนตอนหันวิทยายน	๔๒	๒๑
๑.๒ โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรค์	๓๔	๑๗
๑.๓ โรงเรียนดงมันพิทยาคม	๒๐	๑๐
๑.๔ โรงเรียนรังสรรค์วิทยาคม	๒๔	๑๒
๑.๕ โรงเรียนจรเข้วิทยายน	๒๖	๑๓
๑.๖ โรงเรียนบ้านโคกศึกษา	๒๐	๑๐
๑.๗ โรงเรียนกระนวนวิทยาคม	๑๖	๘
๒. จังหวัดอุดรธานี		
๒.๑ โรงเรียนโนนสูงพิทยาคาร	๕๖	๒๘
๒.๒ โรงเรียนบ้านตาดวิทยา	๒๔	๑๒
๒.๓ โรงเรียนนิคมสงเคราะห์วิทยา	๕๓	๒๖
๒.๔ โรงเรียนนากลางศึกษาวิช	๒๖	๑๓
๒.๕ โรงเรียนดงเย็นพิทยาคาร	๑๖	๘
๒.๖ โรงเรียนบ้านขามพิทยาคม	๒๖	๑๓
๒.๗ โรงเรียนบ้านเชียงวิทยา	๑๖	๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑ รายชื่อจังหวัด โรงเรียนและจำนวนครูที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากร (ต่อ)

รายชื่อจังหวัดและโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนครู ที่เป็นตัวอย่างประชากร
๓. จังหวัดสกลนคร		
๓.๑ โรงเรียนดงมะไฟวิทยา	๓๖	๑๘
๓.๒ โรงเรียนบ้านบัวราษฎร์บำรุง	๑๖	๘
๓.๓ โรงเรียนเทพสวัสดิ์วิทยา	๒๐	๑๐
๓.๔ โรงเรียนกุดเรือคำวิทยาคาร	๑๘	๙
๓.๕ โรงเรียนหนองหลวงศึกษา	๑๘	๙
๓.๖ โรงเรียนโพนงามศึกษา	๑๔	๗
๓.๗ โรงเรียนธรรมบวรวิทยา	๑๖	๘
๔. จังหวัดหนองคาย		
๔.๑ โรงเรียนน้ำสวยวิทยา	๓๖	๑๘
๔.๒ โรงเรียนหินโงมพิทยาคม	๒๒	๑๑
๔.๓ โรงเรียนถ่อนวิทยา	๒๒	๑๑
๔.๔ โรงเรียนศรีวิไลวิทยา	๒๐	๑๐
๕. จังหวัดเลย		
๕.๑ โรงเรียนนาอ้อวิทยา	๒๔	๑๒
๕.๒ โรงเรียนเหมืองแบ่งวิทยาคม	๒๔	๑๒
๕.๓ โรงเรียนสันติวิทยา	๑๖	๘
รวม	๗๐๑	๓๕๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน ๑ ชุด สำหรับครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ(Check List) และเติมข้อความ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลเกี่ยวกับหน้าที่ของครูและโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจและอาชีพ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาและนันทนาการ สุขภาพอนามัย และการเมืองการปกครอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด มีจำนวนข้อคิดเห็นทั้งหมด ๔๐ ข้อความ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนของครูและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด มีจำนวนข้อปัญหาสำคัญ ๓ ด้าน และแบ่งเป็นปัญหาย่อย ๆ ทั้งหมด ๑๔ ข้อ

๒. การสร้างเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

๒.๑ ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับหน้าที่โรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบทและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้พบแนวทางในการสร้างแบบสอบถามบางส่วนจากงานวิจัยของ มาร์ศรี รัตนกันทา (๒๕๒๔ : ๑๓๐ - ๑๔๐) และวรรณี ทองดี (๒๕๒๓ : ๑๔๗ - ๑๖๓)

๒.๒ นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย แล้วนำไปหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๖ คน *ตรวจและแก้ไขเพิ่มเติม

---

*ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ก , หน้า ๑๒๖

๒.๓ นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงใหม่ ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับครูโรงเรียนระดับตำบลที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรจริงที่โรงเรียนโนนหันวิทยายน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๒๕ คน เพื่อนำไปหาความเที่ยง(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (∝ - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ∝ =๐.๙๕๗

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและไม่ให้เกิดผลข้างเคียง (Side Effect) ในทางลบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

๑. ทำจดหมายถึงหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

๒. ทำจดหมายขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลโดยเย็บจดหมายเข้ากับแบบสอบถาม

๓. แจกแบบสอบถามแก่ครูโรงเรียนมัธยมระดับตำบลที่เป็นตัวอย่างประชากร โดยที่ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเองส่วนหนึ่ง ส่งทางไปรษณีย์และฝากเพื่อนนิสิตปริญญาโทที่อยู่ในจังหวัดที่มีโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่ง รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น ๓๕๐ ฉบับ พร้อมทั้งขอนัดวัน เวลา ในการรับแบบสอบถามคืน

๔. รับแบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยไปรับด้วยตนเองและรับทางไปรษณีย์ ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน ๓๒๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๔๓ ดังแสดงในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวน		คิดเป็นร้อยละ
		ส่งไป	ได้รับ	
๑	โรงเรียนดอนหันวิทยายน	๒๑	๒๑	๑๐๐
๒	โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรค์	๑๗	๑๗	๑๐๐
๓	โรงเรียนดงมันพิทยาคม	๑๐	๑๐	๑๐๐

ตารางที่ ๒ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวน		คิดเป็นร้อยละ
		ส่งไป	ได้รับ	
๔	โรงเรียนรังสรรค์วิทยาคม	๑๒	๑๒	๑๐๐
๕	โรงเรียนจรเข้วิทยายน	๑๓	๑๓	๑๐๐
๖	โรงเรียนบ้านโคกศึกษา	๑๐	๑๐	๑๐๐
๗	โรงเรียนกระนวนวิทยาคม	๘	๘	๑๐๐
๘	โรงเรียนโนนสูงพิทยาคาร	๒๘	๒๐	๗๑.๔๓
๙	โรงเรียนบ้านตาดวิทยา	๑๒	๑๐	๘๓.๓๓
๑๐	โรงเรียนนิคมสงเคราะห์วิทยา	๒๖	๒๐	๗๖.๙๒
๑๑	โรงเรียนนากลางศึกษาวิช	๑๓	๑๓	๑๐๐
๑๒	โรงเรียนดงเย็นพิทยาคาร	๘	๘	๑๐๐
๑๓	โรงเรียนบ้านขามพิทยาคม	๑๓	๑๑	๘๔.๖๒
๑๔	โรงเรียนบ้านเชียงวิทยา	๘	๘	๑๐๐
๑๕	โรงเรียนดงมะไฟวิทยา	๑๘	๑๘	๑๐๐
๑๖	โรงเรียนบ้านบัวราษฎร์บำรุง	๘	๘	๑๐๐
๑๗	โรงเรียนเทพสวัสดิ์วิทยา	๑๐	๑๐	๑๐๐
๑๘	โรงเรียนโรงเรียนกุดเรือคำพิทยาคาร	๙	๙	๑๐๐
๑๙	โรงเรียนหนองหลวงศึกษา	๙	๙	๑๐๐
๒๐	โรงเรียนโพนงามศึกษา	๗	๗	๑๐๐
๒๑	โรงเรียนธรรมบวรวิทยา	๘	๘	๑๐๐
๒๒	โรงเรียนน้ำสวยวิทยา	๑๘	๑๘	๑๐๐
๒๓	โรงเรียนหินเหิงมพิทยาคม	๑๑	๑๑	๑๐๐
๒๔	โรงเรียนถ่อนวิทยา	๑๑	๑๑	๑๐๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมา (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวน		คิดเป็นร้อยละ
		ส่งไป	ได้รับ	
๒๕	โรงเรียนศรีวิไลวิทยา	๑๐	๑๐	๑๐๐.
๒๖	โรงเรียนนาอ้อวิทยา	๑๒	๗	๕๘.๓๓
๒๗	โรงเรียนเหมืองแบ่งวิทยาคม	๑๒	๘	๖๖.๖๗
๒๘	โรงเรียนสันติวิทยา	๘	๕	๖๒.๕๐
	รวม	๓๕๐	๓๒๐	๙๑.๔๓

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงค่าร้อยละ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูต ๒๕๒๒ : ๒๘) ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times ๑๐๐$$

๒. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของครูในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจและอาชีพ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาและนันทนาการ สุขภาพอนามัย และการเมืองการปกครอง ตามขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ ตรวจให้คะแนนแต่ละข้อความโดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็นระดับตามวิธีของลิเคอร์ด (Best 1963 : 174-175) ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน เป็น	๕
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน เป็น	๔
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน เป็น	๓
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน เป็น	๒
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน เป็น	๑

๒.๒ นำคะแนนของแต่ละข้อคำถามมาคำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา ตันติรัตนานนท์ ๒๕๑๕ : ๕๑) ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\Sigma x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ = ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

Σx = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

การแปลความหมายค่าของคะแนนคิดตามเกณฑ์ ดังนี้

๔.๕๖ - ๕.๐๐	ความหมาย	เห็นด้วยมากที่สุด
๓.๕๖ - ๔.๕๕	ความหมาย	เห็นด้วยมาก
๒.๕๖ - ๓.๕๕	ความหมาย	เห็นด้วยปานกลาง
๑.๕๖ - ๒.๕๕	ความหมาย	เห็นด้วยน้อย
๑.๐๐ - ๑.๕๕	ความหมาย	เห็นด้วยน้อยที่สุด

คำนวณค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา ตันติรัตนานนท์ ๒๕๑๕ : ๑๐๐) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\,\Sigma x^2 - (\Sigma x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

Σx = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

Σx^2 = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

๒.๓ ข้อคำถามที่ตอบว่า มีการปฏิบัติ หรือ ไม่ปฏิบัติในหน่วยงานหรือไม่ นำมาหาค่าร้อยละ

๒.๔ ข้อคำถามที่ตอบว่า กิจกรรมใดที่ไม่ควรปฏิบัติ หรือ ปฏิบัติแล้วสำเร็จได้ยาก และเหตุผลที่ไม่ควรปฏิบัติ ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด นำมารวบรวมสรุปและแจกแจงความถี่

๓. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนของครู ตามขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ ตรวจให้คะแนนแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

เป็นปัญหามากที่สุด	ให้คะแนนเป็น	๕
เป็นปัญหามาก	ให้คะแนนเป็น	๔
เป็นปัญหาปานกลาง	ให้คะแนนเป็น	๓
เป็นปัญหาน้อย	ให้คะแนนเป็น	๒
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น	๑

๓.๒ นำคะแนนแต่ละข้อคำถามมาคำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรเช่นเดียวกับข้อ ๒.๒

การแปลความหมายของคะแนนคิดตาม เกณฑ์ ดังนี้

๔.๕๖ - ๕.๐๐	ความหมาย	เป็นปัญหามากที่สุด
๓.๕๖ - ๔.๕๕	ความหมาย	เป็นปัญหามาก
๒.๕๖ - ๓.๕๕	ความหมาย	เป็นปัญหาปานกลาง
๑.๕๖ - ๒.๕๕	ความหมาย	เป็นปัญหาน้อย
๑.๐๐ - ๑.๕๕	ความหมาย	เป็นปัญหาน้อยที่สุด

๓.๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด นำมารวบรวมสรุปและแจกแจงความถี่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยได้สรุปในรูปของความเรียง โดยนำเสนอข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจคำตอบ แบบเติมข้อความ แบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด ซึ่งจะกล่าวอย่างละเอียดในบทที่ ๕ ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย